

На основу члана 47а. став 6. Закона о платном промету („Службени лист СРЈ“, бр. 3/2002 и 5/2003 и „Службени гласник РС“, бр. 43/2004, 62/2006, 31/2011 и 139/2014 – др. закон), члана 66. став 7. Закона о платним услугама („Службени гласник РС“, бр. 139/2014, 44/2018 и 64/2024) и члана 18. став 1. тачка 3) Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 - др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС, 44/2018 и 19/2025), гувернер Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У **О БЛИЖИМ УСЛОВИМА, САДРЖИНИ И НАЧИНУ ВОЂЕЊА** **РЕГИСТРА МЕНИЦА И ОВЛАШЋЕЊА**

1. Овом одлуком прописују се ближи услови под којима и начин на који Народна банка Србије води регистар меница и овлашћења које је дужник дао својој банци и свом повериоцу (у даљем тексту: Регистар), садржина Регистра, као и начин брисања података из Регистра.

Овом одлуком се ближе уређују и електронска меница, централни регистар електронских меница (у даљем тексту: Централни регистар), званичан извод електронске менице, евидентирање електронске менице, њено брисање и коришћење у оквиру Централног регистра, као и приступ том регистру и обавезе банака у вези с тим приступом и коришћењем електронских меница, као и друга питања од значаја за рад тог регистра.

2. Поједини појмови у смислу ове одлуке имају следеће значење:

1) меница означава меницу у смислу закона којим се уређује меница, која се у складу са тим законом издаје на папиру попуњавањем јединственог меничног бланкета у смислу одлуке којом се уређује јединствени менични бланкет, као и меницу издату на страном меничном бланкету (у даљем тексту: папирна меница), односно која се у складу са тим законом издаје у електронском облику као електронска меница;

2) електронска меница означава дематеријализовану сопствену меницу у смислу закона којим се уређује меница, са одредбом „без протеста“, која се као скуп података у електронском облику, односно као електронски документ, води, чува и користи у Централном регистру;

3) Централни регистар означава саставни део Регистра и посебно софтверско решење којим управља Народна банка Србије, у оквиру кога се у складу са овом одлуком, одлуком којом се уређује начин вршења принудне наплате с рачуна клијента и условима коришћења Централног регистра (у даљем тексту: Услови коришћења), електронске менице

состављају, евидентирају у Регистру, предају повериоцима и користе на друге начине, односно у коме се у електронском облику централизовано бележе и чувају подаци о електронским меницама и њиховом коришћењу;

4) појмови платна трансакција, иницирање платне трансакције, корисник платних услуга, прималац плаћања, потрошач, предузетник и текући рачун имају значење утврђено законом којим се уређују платне услуге.

3. Приступ Централном регистру имају корисници овог регистра у складу са Условима коришћења, као и банке, Управа за трезор и Народна банка Србије.

Ради повезивања банке, односно Управе за трезор са Централним регистром, и ради њиховог коришћења овог регистра, као и ради омогућавања приступа том регистру и омогућавања коришћења овог регистра корисницима платних услуга банке и корисницима јавних средстава – банка, односно Управа за трезор, закључују са Народном банком Србије уговор о повезивању и коришћењу Централног регистра.

Народна банка Србије посебним техничким упутством које објављује на својој интернет презентацији утврђује начин размене порука између банака и Управе за трезор, са једне стране и Централног регистра, са друге стране, као и садржину тих порука.

4. Народна банка Србије утврђује Услове коришћења и објављује те услове на својој интернет презентацији, као и у оквиру Централног регистра.

Корисници се саглашавају са применом Услови коришћења на њих при приступу Централном регистру и коришћењу тог регистра, а физичко лице које преко налога електронског или мобилног банкарства корисника приступа Централном регистру и има овлашћење да предузима радње и врши промене у оквиру тог регистра сматра се лицем које је овлашћено да у име и за рачун корисника прихвати примену Услови коришћења.

Потписивање електронских меница и других битних радњи и докумената у складу са Условима коришћења врши се у оквиру Централног регистра коришћењем квалификованог средства за креирање електронског потписа на даљину којим управља пружалац квалификоване услуге од поверења управљања тим средством који са Народном банком Србије закључи уговор о повезивању система за квалификовано електронско потписивање на даљину тог пружаоца услуга

са Централним регистром електронских меница – под условом да се у том систему неће чувати подаци о е-меницама и њиховим потписницима, нити други документи и подаци који се потписују, односно да овај систем и пружалац услуга испуњавају и друге услове утврђене тим уговором.

Појмови квалификовано средство за креирање електронског потписа на даљину, пружалац квалификоване услуге од поверења и услуга управљања квалификованим средством за креирање електронског потписа на даљину из става 3. ове тачке имају значење утврђено законом којим се уређују електронски документ, електронска идентификација и услуга од поверења у електронском пословању.

5—2. У Регистру се евидентирају менице по којима су дужници правна лица и ~~предузетници~~ физичка лица која обављају делатност (у даљем тексту: дужник).

Изузетно од става 1. ове тачке, дужници по електронским меницама не могу бити лица с матичним бројем који је исти или може бити исти за већи број дужника (синдикати, верске организације и др.).

У Регистру се евидентирају и електронске менице по којима ~~и које су дужници потрошачи – у ком случају се у погледу тих меница примењују све одредбе ове одлуке које се односе на дужнике по електронским меницама, с тиме што подаци о дужницима потрошачима нису доступни на интернет презентацији Народне банке Србије, а прималац плаћања не може издати у складу са законом којим се уређује меница, односно евидентирају се овлашћења издата у складу са одлуком којом се прописују општа правила за обављање директних задужења по основу те менице иницирати платну трансакцију за задужење текућег рачуна дужника потрошача код било које банке код које се води текући рачун тог лица (платна трансакција из члана 66. став 3. Закона о платним услугама).~~ овлашћења.

Менице из става 1. ове тачке (у даљем тексту: меница) издате до 31. маја 2004. године и овлашћења из тог става (у даљем тексту: овлашћење) издата пре 1. априла 2010. године не евидентирају се у Регистру, а могу се извршавати кроз принудну наплату.

Овлашћења издата до 30. септембра 2015. године која доспевају за наплату након тог датума — могу се евидентирати у Регистру и извршавати кроз принудну наплату.

~~Дужник не може издавати овлашћења својој банци и свом повериоцу нити подносити захтев за њихову регистрацију, односно евидентирање у Регистру, почев од 1. октобра 2015. године.~~

~~63.~~ Захтев за регистрацију папирне менице дужник подноси својој банци, и то на обрасцу *Захтев за регистрацију/брисање менице* (Прилог 1).

~~Захтев за регистрацију папирне менице подноси се банци непосредно, у два примерка, од којих један остаје банци, а други, који банка оверава, задржава подносилац захтева, или се подноси електронски, на начин који договоре банка и подносилац захтева.~~

~~Уз захтев за регистрацију папирне менице, дужник банци подноси на увид меницу коју региструје, односно електронски доставља њену копију.~~

Захтев за регистрацију електронске менице дужник подноси банци електронским путем посредством Централног регистра.

~~7—4.~~ У захтев за регистрацију папирне менице уносе се подаци утврђени Прилогом 1.

~~У захтеву за регистрацију папирне менице која у тренутку достављања тог захтева од обавезних меничних елемената меничног бланкета, који садржи само потпис издаваоца или акцептанта (бланко меница) уноси се серијски број менице, основ по коме је издата и износ из основа, док се код бланко менице код које није могуће уопште утврдити износ из основа уносе само серијски број менице и основ по коме је издата.~~

~~Код бланко меница код којих није могуће утврдити износ из основа уноси се само серијски број менице и основ издавања.~~

Ако је дужник по једном основу издао више папирних меница, оне се у захтеву за регистрацију менице уносе под једним редним бројем и везују за један основ.

Папирне менице по којима је банка дужник – банка доставља Народној банци Србије на начин прописан упутством из тачке 10. став 1. ове одлуке.

Уз захтев за регистрацију електронске менице, дужник доставља банци податке о електронској меници коју региструје, а ако на електронској меници није уписан износ у коме се може наплатити, захтев за регистрацију електронске менице садржи и податке о основу по коме је електронска меница издата и износу из тог основа.

8—5. Након што провери да ~~ли~~-су подаци из захтева за регистрацију папирне менице идентични подацима на овој меници и да ~~ли~~-потпис на тој меници одговара потпису лица које је картоном депонованих потписа или на други начин уговорен с банком одређено као лице овлашћено да потпише меницу – банка пријем захтева потврђује његовом овером.

Након што провери да је захтев за регистрацију електронске менице и електронску меницу, поднело, односно потписало лице које је картоном депонованих потписа или на други начин уговорен с банком одређено као лице овлашћено да изврши те радње – банка потврђује захтев за регистрацију електронске менице посебном електронском поруком.

Постојање овлашћења за потписивање менице утврђује се у тренутку провере из ст. 1. и 2. ове тачке и не може се оспоравати због тога што су накнадно попуњени поједини менични елементи, укључујући ту и накнадно попуњавање датума издавања менице.

9. Ако дужник на начин из тачке 8. ове одлуке у односу са својом банком одреди лице које је овлашћено да потписује менице, сматра се да је тиме дао овом лицу и овлашћење да преузима меничне обавезе у име и за рачун тог дужника, у складу са евентуалним ограничењима тог овлашћења утврђеним на начин из тачке 8. ове одлуке, и то лице не мора имати посебно пуномоћје за свако појединачно преузимање меничне обавезе у име и за рачун тог дужника.

Дужник из става 1. ове тачке не може након регистрације менице коју је овлашћено лице из тог става потписало у складу са овлашћењем из тог става и евентуалним ограничењима тог овлашћења, у случају достављања налога повериоца за наплату те менице или у поступку принудне наплате, парничном, извршном или другом одговарајућем поступку по основу ове менице, оспоравати постојање овлашћења потписника те менице да преузме меничну обавезу у име и за рачун тог дужника.

10–6. После издавања потврде из тачке 8. став 15. ове одлуке, банка Народној банци Србије без одлагања електронски доставља податке за

евидентирање папирне менице у Регистру, на начин прописан упутством којим се уређује електронска размена података за Регистар, које Народна банка Србије објављује на својој интернет презентацији.

Ако је банка при слању података из става 1. ове тачке у Регистар начинила грешку, исправља је без одлагања на начин прописан упутством из тог става 1. ове тачке.

После пријема поруке из тачке 8. став 2. ове одлуке и под условом да након тога поверилац посредством Централног регистра прихвати пријем електронске менице на коју се ова порука односи, Народна банка Србије обезбеђује евидентирање података о тој електронској меници у Регистру.

11-7. Податке о папирној меници добијене преузете од банака у складу с тачком 10. ове одлуке, односно податке о електронској меници чији је пријем поверилац прихватио у складу с том тачком, Народна банка Србије објављује на својој интернет презентацији/Интернет страници, и то најкасније наредног дана од дана добијања тих података, односно од дана када је поверилац прихватио пријем електронске менице.

Као датум и време регистравања менице сматра/овлашћења сматрају се датум и време када су на интернет презентацији/Интернет страници Народне банке Србије објављени подаци из става 1. ове тачке, чиме се дужнику потврђује регистрација менице /овлашћења.

128. Брисање папирне менице из регистра врши се на основу захтева који може поднети:

- 1) банка дужника која је исплатила меницу /овлашћење с рачуна дужника;
- 2) дужник који сам поседује меницу коју је издао.

— Захтев из става 1. ове тачке дужник из тог става подноси својој банци, и то на обрасцу *Захтев за регистрацију/брисање менице* (Прилог 1), ~~односно на обрасцу *Захтев за брисање овлашћења* (Прилог 2)~~, уз достављање менице /овлашћења на увид.

Брисање електронске менице из Регистра врши се на основу:

1) електронске поруке банке дужника да је у потпуности извршила налог повериоца за наплату доспеле електронске менице;

2) захтева за брисање електронске менице који поверилац који је ималац те менице подноси својој банци електронским путем посредством Централног регистра.

— Изузетно од ст. 1. 2. и 32. ове тачке, кад је банка поверилац, односно ималац менице за коју је престао да важи основ по коме је издата (отплаћен кредит, престало јемство, угашен рачун и сл.) – та банка дужна је да ову меницу брише из Регистра најкасније петог радног дана од дана престанка важења тог основа и да је, ако је у питању папирна меница, након тога врати дужнику који је ту меницу издао у року од 15 дана од дана њеног брисања.

138а. Банка не може захтевати од дужника да оверава печатом захтев из тачке 63. ове одлуке, меницу или било који други документ који се банци подноси у вези са овом одлуком, осим ако на писмени захтев тог лица није изричито уговорено да је банка дужна да одбије достављени документ који није оверен печатом.

Обавеза банке да одбије достављени документ који није оверен печатом неће се сматрати изричито уговореном у смислу става 1. ове тачке када је предвиђена једино у општим условима пословања банке на које упућује уговор закључен с том банком – осим ако дужник није у захтеву из става 1. ове тачке изричито тражио да се ова обавеза банке из општих услова пословања примењује на одређени документ који ово лице доставља банци.

149. Менице исплаћене/овлашћења—исплаћени кроз принудну наплату или повучене из принудне наплате бришу се из Регистра, осим када се меница повлачи из принудне наплате од главног дужника ради спровођења наплате према авалисти.

Менице овлашћења за које није покренут поступак принудне наплате бришу се из Регистра после истека осам дана од датума доспећа менице овлашћења.

Народна банка Србије брише менице овлашћења из Регистра кад од надлежног суда прими решење о отварању стечајног поступка над дужником или решење о отварању стечаја, потврђивању усвајања унапред припремљеног плана реорганизације и обустављању стечајног поступка над дужником или решење о покретању поступка ликвидације над банком или друштвом за осигурање, кад је дужник брисан из регистра код Агенције за привредне регистре, без обзира на основ брисања, као и

кад прими решење надлежног суда донето у складу са одредбама закона којима се уређује меница а које се односе на амортизацију менице.

Изузетно од става 3. ове тачке, Народна банка Србије не брише електронске менице из Регистра када је дужник брисан из регистра код Агенције за привредне регистре услед статусне промене или услед наставка обављања делатности предузетника у форми привредног друштва, већ се у оквиру Централног регистра врши измена меничног дужника – ако је тако утврђено Условима коришћења и на начин утврђен тим условима.

15–10. На Интернет страници Народне банке Србије објављују се подаци о меницама које /овлашћењима који нису доспеледоспели на наплату, као и о онима који су доспеледоспели а за које је поступак принудне наплате у току, и то са стањем од претходног радног дана.

Народна банка Србије уписује у Регистар привремену меру о забрани извршења менице/овлашћења на основу решења надлежног органа.

16. Банка је дужна да омогући својим клијентима да путем електронског и мобилног банкарства приступају Централном регистру и да путем тог регистра достављају банци захтеве из ове одлуке који се односе на електронску меницу, као и друге захтеве у складу са Условима коришћења, осим ако су уговорени посебно оправдани разлози да се то не омогући (нпр. када постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма или када клијент учестало и/или у значајнијем износу не плаћа накнаде за услуге банке у вези са коришћењем Централног регистра).

Обавеза из става 1. ове тачке примењује се на банку под условом да у понуди за одређену категорију корисника платних услуга има услуге електронског, односно мобилног банкарства.

Банка је дужна да прихвати исправно попуњену електронску меницу коју јој њен клијент достави као средство обезбеђења потраживања банке према том клијенту, односно не може захтевати од тог клијента или му предлагати или га на други начин усмеравати да јој уместо електронске менице достави папирну меницу или да поред електронске менице или више њих достави и папирну меницу или више њих или да достави већи број електронских меница у односу на број папирних меница које се захтевају као средство обезбеђења по истој врсти потраживања.

На основу захтева из става 1. ове тачке, банка је дужна да доставља одговоре на електронске поруке које прими од Централног регистра, у складу са Терминским планом одговора на поруке Централног регистра (Прилог 2), при чему се временом када је банка примила одређену електронску поруку сматра тренутак када је банци омогућено да ту електронску поруку преузме.

Ако банка за одређену категорију клијената у својој понуди има више од једног апликативног решења за услугу електронског, односно мобилног банкарства, дужна је да омогући клијенту који користи апликативно решење преко кога није омогућен приступ Централном регистру, да бесплатно пређе на коришћење апликативног решења преко кога је тај приступ омогућен, односно да почне да користи то апликативно решење без наплаћивања посебне накнаде за омогућавање тог коришћења.

Банка може од клијента наплатити накнаду за своје услуге при поступању по његовом захтеву за регистрацију и пренос електронске менице, захтеву за пренос електронске менице, захтеву за авалирање електронске менице и захтеву за повлачење налога за принудну наплату електронске менице из принудне наплате – и то највише у износу двоструке накнаде коју Народна банка Србије наплаћује од банке за достављање тог захтева у складу са одлуком којом се уређује јединствена тарифа по којој Народна банка Србије наплаћује накнаду за извршене услуге.

У случају достављања налога за наплату електронске менице, опозива налога за наплату електронске менице и израде и достављања званичног извода о електронској меници, банка може од клијента који је иницирао одређену од тих радњи да наплати накнаду највише у износу накнаде коју Народна банка Србије наплаћује од банке за те радње у складу са одлуком из става 6. ове тачке.

Банка не може да од клијента наплаћује друге накнаде за услуге које нуди и пружа у вези са Централним регистром, осим накнада из ст. 6. и 7. ове тачке.

Изузетно од одредаба одлуке којом се уређује управљање ризицима банке којима се уређује поступање банака у случају измене тарифе по којој банка наплаћује накнаде за пружање платних услуга, банка је дужна да Народну банку Србије обавести о измени аката којима се уређују накнаде које наплаћује за пружање услуга у вези са

електронским меницама најкасније 15 дана пре планираног усвајања те измене и да јој уз то обавештење достави поједностављену документацију прилагођену чињеници да банка ове накнаде уводи на основу обавеза прописаних овом одлуком и у складу са ограничењима из те одлуке.

Под клијентом у смислу ове тачке сматра се било које лице које користи услуге банке или које се обратило банци ради коришћења њених услуга и које је банка као такво идентификовала.

17. На захтев корисника Централног регистра који је дужник по одређеној електронској меници или је ималац одређене електронске менице, Народна банка Србије израђује и доставља том кориснику званичан извод о електронској меници, у складу са Условима коришћења.

Извод из става 1. ове тачке је веродостојна и јавна исправа која се у парничном или извршном поступку по електронској меници доставља уместо папирне менице, и која садржи све податке који су у тренутку њеног сачињавања уписани на електронској меници у Централном регистру, укључујући податке о потписнику или потписницима електронске менице, као и податак о новчаном износу који је до тог тренутка наплаћен од дужника на основу налога повериоца за наплату доспеле електронске менице.

18. Централни регистар почиње са радом 7. јула 2025. године.

Банке су дужне да омогуће коришћење Централног регистра корисницима платних услуга који су правна лица и предузетници од 7. јула 2025. године, а корисницима платних услуга који су потрошачи од 6. јула 2026. године.

Банке су дужне да примењују тачку 16. ст.1. и 5. ове одлуке у делу који се односи на обавезу банке да омогући својим клијентима да путем мобилног банкарства приступају Централном регистру, односно тачку 16. став 3. ове одлуке – од 5. јануара 2026. године. – 12. Менице/овлашћења – по којима је банка дужник – банка доставља Народној банци Србије на начин прописан упутством из тачке 6. ове одлуке.

19. Одредбе ове одлуке којима се уређују обавезе банака у погледу Централног регистра и електронских меница не примењују се на банку која се припаја другој банци, ако је банка којој се банка припаја поднела

Народној банци Србије уредан захтев за давање сагласности на то припајање најкасније до 4. јула 2025. године а планирани датум регистрације статусне промене припајања је најкасније 31. децембар 2025. године.

На банку која је најкасније до 4. јула 2025. године доставила Народној банци Србије обавештење и одлуку надлежног органа банке да планира миграцију података на нови систем главних пословних апликација у смислу одлуке којом се уређују минимални стандарди управљања информационим системом финансијске институције – одредбе из става 1. ове тачке примењују се од 30. новембра 2025. године.

20. Менице и овлашћења која је дужник дао својој банци и свом повериоцу, које су до дана ступања на снагу ове одлуке евидентирани у Регистру, остају евидентирани у Регистру.

Одредбе ове одлуке које се примењују на менице које су евидентирани у Регистру, сходно се примењују на овлашћења из става 1. ове тачке.

Захтев за брисање овлашћења из става 1. ове тачке подноси се на обрасцу *Захтев за брисање овлашћења* (Прилог 3).

20. Прилози из ове одлуке одштампани су уз ту одлуку и њен су саставни део.

21. Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о ближим условима, садржини и начину вођења Регистра меница и овлашћења („Службени гласник РС“, бр. 56/2011, 80/2015, 76/2016, 82/2017 и 14/2020).

22. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Г. бр.
године
Београд

Г у в е р н е р
Народне банке Србије
Др Јоргованка Табаковић